

Wat er scheelt aan het Belgische wijnbeleid

De Belgische wijnbouw is inmiddels al lang geen folkloristisch hobbygebeuren meer en stilaan professioneel aan het worden. Dit vraagt om een professionele aanpak en omkadering waarbij men zich niet aan de wettelijke en administratieve regelgeving kan onttrekken. Bovendien leven we in Europa en hebben te maken met een Europees wijnbeleid.

Als de wijnbouw zich tot een serieuze agrarische activiteit wil ontwikkelen ontkomt men niet aan de economische realiteit dat de loonkosten bij ons erg hoog zijn. Bovendien zullen de meeste domeinen relatief klein zijn hetgeen een economische exploitatie bijkomend bezwaart. Men zal derhalve de wijn aan een meer dan gemiddelde prijs moeten kunnen verkopen. Om een dergelijke prijs te kunnen realiseren bij een toenemend volume gaat men zich op internationaal niveau moeten kunnen meten.

De wijnbouw is meer dan welke andere agrarische activiteit aan locatie gebonden. Het hele stelsel van herkomstbenamingen is er op gericht dat alle kleine producenten in een wijngedebied kunnen profiteren van het imago van de beschermde oorsprongsbenaming. Daarom zijn de wettelijke bepalingen dan ook op kwaliteit gericht. Maximale rendementen, minimale plantdichtheden, toegelaten variëteiten, oenologische procedé's etc. Ook de EU heeft heel wat richtlijnen en verordeningen die een grote invloed op de wijnbouw hebben. Het nieuwe Europese wijnbeleid (sinds 2008) is volledig gericht op het bevorderen van de kwaliteit en het wegwerken van de overschotten. Deze overschotten bestaan uitsluitend uit de minst gewaardeerde wijnen uit de minst gereputeerde gebieden. Onze toekomstige wijnen moeten méér dan goed, zij moeten héél goed zijn. Tegen deze achtergrond is het Europese verbod op 'interspecifieke rassen' in kwaliteitswijn, in landwijn blijven ze toegelaten, dan ook een logische keuze.

De Belgische overheid heeft wettelijk beschermde herkomstgebieden in het leven geroepen, maar in een aantal daarvan meerdere hybriden toegelaten. Hierdoor zijn de kwaliteitsverschillen binnen deze gebieden meer dan aanzienlijk. De consumenten die bijvoorbeeld een Hagelandse Johanniter kopen zullen niet erg enthousiast zijn over de kwaliteit van de Hagelandse wijn. Bovendien worden er voorlichtingsavonden voor wijnbouwers georganiseerd waarbij stelselmatig hybriden 'mooier' worden voorgesteld dan ze zijn. Bovendien geeft men geen enkele informatie over de hierboven vermelde achtergrond en worden er zelfs volstreekte leugens verkondigd. Hierdoor blijven er altijd opnieuw onwetende wijnbouwers voor hybriden kiezen, hetgeen de kwaliteit en het kwaliteitsimago van de wijn negatief blijft beïnvloeden.

De mensen die namens de overheid optreden maken blunders als een spuitadvies twee weken voor de oogst. Wanneer ik hierop reageer met de melding dat men de wijnbouwers een rechtzetting/aanvulling moet sturen dat zij natuurlijk wel de wachttijden moeten respecteren doet men niks, en als ik vervolgens de wijnbouwers hierop attent maak krijg ik het verwijt "zo doen wij dat hier niet". Dit alles is het gevolg van goedbedoelende mensen die wijnbouw 'wel leuk' vinden om er bij te doen maar die daarvoor niet over de competenties beschikken. Al meerdere jaren ijver ik voor de oprichting van een Kenniscentrum voor de wijnbouw waarbij bekwame mensen voor een kwaliteitsvolle ondersteuning van de wijnbouwers kunnen zorgen.

In 2011 werd wijnbouw in het Vlaamse beleid ingeschreven. Het was de bedoeling om de 'Nationale proeftuin voor het witloof' uit te breiden met een 'kenniscentrum voor de wijnbouw'. Een totaal contraproductief. Er is geen enkel raakvlak met de druiventeelt. Het zou volgens mij dan ook veel meer als excuus moeten dienen om een financiële injectie te geven aan het zeltogende witloofcentrum dan om de wijnbouw een impuls te geven. Om het Vlaamse wijnbeleid uit te voeren zou veeleer het Proefcentrum voor de Fruitteelt, PC Fruit, waar nu reeds klein houtig fruit tot hun werkgebied behoort, met een afdeling wijnbouw worden uitgebreid. Ondanks parlementaire vragen bleef het antwoord

‘daar is geen budget voor’. Met veel aandacht van radio en televisie het nieuwe werd het Vlaamse wijnbeleid gepresenteerd, maar budget om het uit te voeren kwam er niet.

Het was pas in 2013 toen de Provincie Limburg middelen vrij maakte voor de ontwikkeling van de wijnbouw dat er serieus werk gemaakt van kon worden. PC Fruit kreeg een half miljoen euro en plaatste een vacature voor een onderzoeker voor de wijnbouw. Ik solliciteerde en bleek de meest competente kandidaat te zijn maar een van mijn ex-cursisten kreeg de job. Men had problemen met mijn ‘uitgesproken mening over hybriden’, ‘communicatie’ en ik lag slecht bij ‘een aantal mensen’.

Het is voor de ontwikkeling van onze wijnbouw belangrijk dat onze kwaliteitswijnen ook kwaliteitsvol zijn. Heuvellandse, Hagelandse of Haspengouwse wijn mag niet ‘ondermaats’ zijn. Voor Vlaamse landwijn mag de lat wat lager liggen.

Naast het Europese recht zijn echter ook de overeenkomsten van belang. De erkenning van nieuwe gewassen is een nationale bevoegdheid en andere landen kunnen deze erkenning respecteren. Nu heeft Duitsland een hele reeks hybriden, waaronder de Regent, als *Vitis vinifera* erkend, en kunnen andere landen op basis van deze erkenning deze druiven voor kwaliteitswijn toelaten. In Duitsland spelen deze druiven geen rol van betekenis, maar voor de export van plantmateriaal, met name naar Nederland en België, landen zonder aanplantrechten, zijn ze wel belangrijk. België kan ze dus toelaten, maar moet dit niet. Mijn kritiek is niet gericht op de aanplant van deze hybriden, maar op het toelaten in kwaliteitswijn. Wat is er mis met hybriden in landwijn? Helemaal niks, maar of het een succesvolle formule zal blijken, daar zal de consument wel over oordelen.

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD over het gebruik van interspecifieke wijnstokrassen die geschikt zijn voor de productie van in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen (v.q.p.r.d.) (COM/2003/0838 def.)

v.q.p.r.d.: vins de qualité produits dans des régions spécifiques
(In bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen).

- Om het mogelijke effect op de wijnmarkt te kunnen beoordelen wanneer v.q.p.r.d. uit interspecifieke rassen bereid zou mogen worden, heeft de Europese Commissie in augustus 2002 opdracht gegeven tot een specifieke studie waarin de resultaten en de reeds op dit gebied uitgevoerde werkzaamheden geanalyseerd moesten worden. De studie moest, aan de hand van een onderzoek van de bestaande wetenschappelijke literatuur, informatie verschaffen over interspecifieke wijnstokrassen.
- Deze studie is uitgevoerd door een externe contractant[*], namelijk een groep van deskundigen met uiteenlopende achtergrond uit drie verschillende landen: Frankrijk, Duitsland en Hongarije. Het onderzoek heeft zicht toegespitst op de volgende punten:
- [*] Coördinator, Phytowelt GmbH, Duitsland. Partners: Euroquality en INRA, Frankrijk. Onderzoekinstelling Geisenheim en Federaal Onderzoekscentrum voor veredeling van cultuurgewassen, Duitsland RIVEMARD, Hongarije.
- “In de EU worden geen interspecifieke rassen meer gebruikt voor de productie van kwaliteitswijn, aangezien de meeste interspecifieke rassen wijn opleverden van geringe kwaliteit, ook wegens de grote opbrengsten.”

